

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Deložniki „katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Spodnještajerska kmečka organizacija.

Piše Martin Cerjak, ekonom v Rajhenburgu.

I.

Namerava se v kratkem ustanoviti takoimenovana „Kmečka zveza“ za Spodnještajersko.

Mi slov. štaj. kmetje pozdravljamo to idejo z navdušenim srcem!

Živimo sedaj v dobi medsebojnega ožjega združevanja različnih stanov. Vsi stanovi združujejo se dandanes med seboj v ožjo stanovsko zvezo in tako z združenimi silami skušajo v svetovni borbi si svoje gmotno stališče po enotnem, skupnem, dobro premišljenem načrtu zboljšati. Bila bi toraj velika nezmisel od strani spodnještajerskih kmetov, potrpežljivo še nadalje čakati, kaj nam prihodnost dobrega prinese. Trajnega uspeha na našem gospodarskem polju, če se mi sami ne zganemo, zastoj sami pričakujemo pri današnjih razmerah. V koči vsakega priprostega seljaka mora dandanes prepričanje in navdušenje oživeti, da v prvi vrsti le samopomoč je ona pot, ki vodi do večje kmečke strokovne izobrazbe in po tej do boljšega blagostanja. In to prepričanje vcepiti v srca vseh spodnještaj. slov. kmetov in jih voditi po sigurni poti do končnega cilja naj bode prva in glavna naloga prihodnje „Kmečke zveze“.

Dandanes čujejo se pritožbe: kmečki stan propada. Žalibog so tudi opravičene. — Približuje se svojem propadu sicer s počasnimi koraki, toda dosledno.

Ni moj namen razmotrivati danes vzroke, zakaj kmečki stan propada, to je že vsakemu več ali manj znano. — Navajajo se različni vzroki kmečkega nazadovanja. — Stavljajo se mnogoštevilni predlogi, kako kmečko stališče zboljšati itd. — Toda, ako še tako bridko tarnamo, vzroke nazadovanja vsestransko preračunavamo, vsaki dan cele kopice pametnih predlogov v svrhu gmotnega zboljšanja kmetijstva na dnevni red spravljamo, — nam vse to nič ne pomaga, ako se končno sami ne vzdramimo iz dosedanjega spanja ter odločno in pogumno takoj ne začnemo s temeljito preosnovno dosedanjega gospodarstva na vseh koncih in krajih.

S to preosnovo pa moramo najprvo pri samem sebi začeti. — Starokopitarsko suknujo, katero smo od naših pradedov poddedovali — in katero marsikateri tako skrbno čuva — moramo sleči ter napredovati s časom, drugače bo to časovno napredovanje vršilo se preko naših glav, v našo lastno gmotno škodo in v naš končni pogin.

Napredno kmetijstvo zahteva dandanes, kakor vsaka druga stroka — ako hoče da se uspešno vodi — celega moža in to moža značajnega, vztrajnega, odločnega in delavnega.

LISTEK.

Zobje in njihove bolezni.

V bralnem društvu v Studencih govoril prof. dr. L. Poljanec.

Dečki na deželi imajo večkrat ukročene verovice, vendar stariši teh ljubkih živalic ne gledajo posebno radi, ker glodajo vedno pohišstvo. Če pa imamo verovice v kletki iz železne žice, a jim ne dajemo dovolj orehov in lešnikov, da jih glodajo in si brusijo zobe, jim zrastejo glodači tako močno, da ne morejo več premlevati hrane s kočnjaki. Pri najboljši hrani poginejo verovice — gladu!

Kmet ima v hlevu starega konja. Dolgo vrsto let je vozil z njim in tovoril po svetu, zdaj pa žival ne more več delati. Recimo, kmetu se smili, pusti konja še pri jaslih. Toda kaj pomagajo polne jasli sladkega sena in koritec tečnega ovsca, — če so pa zobje — meljaki oglodani do korenin, konj ne more več zvečiti hrane ter strada? Hoče, noče, kmet ga mora popeljati h konjedereu.

Stari ljudje, ki so jim izpadli zobje, navadno tožijo, da jih vedno boli želodec po tečnejšem in težko prebavljivem kosilu. In k pokvarjenemu želodcu pridejo še druge črevesne bolezni. Zato lahko rečemo z mirno vestjo: „Dobri zobje so polovica zdravja.“

Človek ima zobe v zgornji in spodnji čeljusti, vsajeni so v zobnih jamicah. Otrok dobi v prvem, drugem in tretjem letu mlečnike ali rilčke in sicer v vsaki čeljustni polovici po 2 dletasta sekavca, 1 koničast podočnjak in dva široka kočnjaka, vsega skupaj torej 20 zob.

Po sedmem letu izpadajo mlečniki, na njihovem mestu poganjajo trajni zobje. Odrasel človek ima v čeljustih na vsaki strani po 2 sekavca, 1 podočnjak in 5 kočnjakov. Vsi kočnjaki niso enaki; sprednja dva sta ožja ter se zoveta vrzeljaka, zadnji trije široki kočnjaki so meljaki.

Pomislimo n. pr. kako bi bilo dandanes z obrtnimi stanovi, ko bi se ti danes nahajali na isti stopinji stanovske strokovne izobrazbe, kakor pred pol stoletjem?

Tudi pri kmetijstvu velja dandanes pravilo, naj bi se mnogo več z glavo delalo, kakor z rokami. — Pregovor: „moli in delaj!“ se dandanes naj izpolni: „moli, delaj in računaj!“ To se pravi, predno kako delo začnemo, dobro vse preudariti, kako bi se dala stvar bolj dobičkonosno uravnati. — Poslužiti se moramo vseh znanstvenih sredstev, ki nam jih nudi napredujoči tok časa, t. j. različnih strokovnih listov, raznovrstnih gospodarskih strokovnih knjig, različnih kmetijskih predavanj, pametnih nasvetov izkušenih kmetovalcev, lastne skušnje praktičnih in modrih gospodarjev itd. — Toda marsikateri bode hladno pripomnil: „Vsi ne moremo študirani biti in strokovno nabraženi.“ — Seveda ne, ampak pred učenostjo gre še nekaj drugega. Resna, vztrajna volja, nevpogljiva odločnost, stanovski ponos, neumorna delavnost so vzvišeni nad vsako učenostjo in brez teh je vsaka učenost piškavi oreh. Torej le malo več resne volje in prve ovire bodo premagane.

Roko na srce, pa priznajmo, da je med nami, četudi redko, vendar nekaj kmetov, ki so različnim razvadam in in strastem podvrženi. — Koliko zlatega časa potratijo marsikateri gospodar z nepotrebnim zapravljanjem in čenčanjem po gostilnah, z nepotrebnim pohajkovanjem? — Kako marsikateri vsa opravila pri gospodarstvu le površno in brezbržno opravljajo, potem pa se čudi, ako uspehi izostanejo? — Da gospodarstvo pri tem in enakem nikakor napredovati ne more in vse to kmečkega ugleda napram drugim stanovom ne utrjuje, je pač samo ob sebi umevno.

Torej reorganizacija, predrugačenje samega sebe naj bode o novem letu vsakterega prvo in glavno opravilo, katerega ta očitano zadenejo. — Največji junak je tisti, ki samega sebe premaga! (Konec. prihodnjici.)

Zopet o draginji mesa in zakaj kmečki stan propada.

(Piše Martin Vrečko, kmet v Žsgru pri Planini.)

Dopisa v 50. in 52. šte. „Slov. Gosp.“ o draginji mesa dala sta mi povod, da tudi jaz podam mnenje o tem vprašanju. Držal se bom odločno le koristi kmečkega stanu.

Po čitanju prvega dopisa občudoval sem pogumni nastop kmeta Krampergerja, ker je on prvi kmet, ki s svojimi misli o propadanju kmečkega stanu popolnoma odkrito stopa na dan. Na kratko pa odločno izraža svoje prepričanje, da bo rešitev kmečkega stanu še le tedaj zagotovljena, ako bo kmet svoje pridelke lahko v denar spravil za tisto ceno, kar njega pridelovanje stane. Za svoj pogum zasluži ta kmet vso priznanje.

Zadnji meljak se prikaže pri odraslih osebah od 18.—30. leta, pri nekaterih ljudeh (n. pr. pri zamorecih) pa sploh izostane; to so modrostni zobje.

Zobje niso enako dobri in močni pri različnih ljudeh in narodih. To ali ono ljudstvo ima slabe zobe, ker živi v kakem posebnem kraju, ali ker ima posebne razvade v življenju in v hrani; dostikrat pa so slabi zobje že kar v rodbini, kakor pravimo, ter se podedujejo od roda do roda.

V mestu Idriji na Kranjskem vidimo prav dobro, kako kraj škoduje zobem. Tam so po vsem svetu znani rudniki, v katerih kopljejo živo srebro. Živo srebro je tekoča kovina in zelo strupena. Idrija leži v globokem kotlu, v katerem so se nabirale posebne v prejšnjih časih težke živosrebrne pare in zastrupljale ljudi, da so jim izpadali zobje. Kdor je obiskal Idrijo pred 50 leti, tam skoro ni našel domačega človeka, ki bi ne imel škribnastega zobovja. V Idriji je bil kraj zelo nezdrav; država, ki je lastnica bogatega rudnika, je to spoznala; zato je napravila iz svojih tovarn podzemeljske rove visoko na goro in tam postavila dimnik. Še zdaj pa lahko opažamo, kako strupene so živosrebrne pare, ki puhtijo iz tega dimnika; na gori okoli dimnika ne vidimo nič zelenja, tla okoli so pusta in gola, kakor bi jih poteptala hunska ali turška kopita.

Sedaj pa si oglejmo en zob natančneje! Zgornji del zoba, ki štrli iz dlesni ali zobine (to je meso, ki obdaja zobovje) imenujemo zobov venec, spodnji konec je enoten ali razcepjen v 2—3 dele, ki se zovejo korenine. Med vencom in korenino je zob nekoliko stisnjen, to je zobov vrat.

Sedaj izderimo in prekoljimo zob. V sredi je mehka zobova klica, polna krvnih žilic ali zobova čutnica, ki prihaja iz možganov.

Skoro ves zob je iz zobovine, ki je trša od koščene (iz koščene so kosti), in ima v sebi apnene soli in klejevino. Vsak zob ima zgoraj na vencu še tršo kapico iz sklenine ali emalja, v tej ni prav nič kleja (lima) ali klejevine.

Tudi mi drugi kmetje smo teh misli, pristavim pa še jaz moje prepričanje, da je za rešitev kmečkega stanu tudi neobhodno potreben zakon, kateri bi naj pri prevzemanju kmetij določal cene zemljišč. Dandanes se namreč lahko najde brezsrčen oče, kateri svojem otroku kmetijo tako drago na vrat obesi, da ga s tem popolnoma ugonobi.

Te dve okolnosti naj bi pa bile tudi našim voditeljem in poslancem kot podlaga pri vprašanju o rešitvi kmečkega stanu. Tudi kmečke zveze ne bodo nikdar dosegle svojega namena, če se ne bodo držale teh nazorov.

Da še imamo kmetje daleč do tiste dobe, ko bodo pridelki imeli približno pravo ceno, pokazal je tovariš v svojem dopisu pri volih. Dandanes takorekoč vse zavida kmeta, če proda na sejmu vole za 400—500 gld., češ, zdaj si kmet lahko pomaga, ko je živina tako draga. Da pa to ni res, pokažejo številke, katere so tiskane v imenovanem dopisu. Akeravno se številke popolnoma ne vjemajo, kar so najbrž krive tiskovne pomote, od katerih se je že edna popravila v 51. št., vendar pribita resnica je:

1. da prodaš dandanes 5letne vole, ki so tehtali 1300 kg, komaj za 442 gld.,
2. da pride na ta način za rejo in oskrbovanje za dva vola na dan komaj 24 krajerjev (ne pa 12 krajerjev),
3. da stane kmeta 1 met. stot sena, pridelanega na svojem travniku, najmanj 1 gld. 20 kr. in
4. da par srednjih volov potrebuje na dan 70 kg. krme.

To so številke, iz katerih lahko vsakdo preračuni, za katero ceno mora prodati kmet svoje vole, da bo dobil samo krmo plačano, za njegov petletni trud, da je vole oskrboval, pa še ne bo niti vinarja dobil.

Oglejmo si še pa na kratko drugi dopis, katerega je pisal »drug kmet« v 52. šte. „Slov. Gosp.“ Po čitanju tega dopisa je lahko vsak kmet spoznal, kakšne barve je dopisnik. Ogorčen je moral biti vsak čitatelj, če ima še tako malo sočutja s kmetom, in sicer radi oholega večkratnega čitanja, da smo vsega kmečkega gorja le sami kmetje krivi. Iz dopisa lahko sklepaš, da dopisnik pozna kmečki stan le od teoretične, nikakor pa ne od praktične strani. Neverjetno je, da bi imel dopisnik kako posestvo ali ga pa vsaj lastnoročno ne obdeljuje, gotovo pa on ni navezan edino na dohodke posestva, ampak ga le veseli, če ima lepe vole, krave itd., ne oziraje se na to, koliko ga reja in oskrbovanje stane.

Naj bo pa dopisnik to ali ono, gotovo je pa njegov dopis obzalovati, ker v njem kar na mah pobija vse nazore priprostega in praktičnega kmeta. Kako si še naj kmet upa na dan s svojim mnenjem, ker je naenkrat v nevarnosti, da bo razupit in javno osmešen.

Dopisnik priporoča umno gnojenje, umno obdelovanje in sploh umno gospodarstvo in kaže na tozadevne uspehe. Dobro! Mi kmetje radi priznavamo, da se na ta način pravi mnogo več krme, — saj smo že nekateri tudi sami

Ko pritramo železne droge v zidu, zalivamo luknjo s svincem ali cementom. Zobe v zobnih jamicah tudi zaliva ali pritramo koščeno, ki ji pravimo naravnost cement. Zapomni si moramo dobro, kakšni so zobje, iz katerih snovij so, potem prav lahko razumemo, kaj jim škodi in zakaj.

I. Zobem škodi, če z njimi drobimo trdna telesa kakor orehe, lešnike, kosti. Nekateri ljudje se hočejo na ta način postavljati, češ, kako močne imajo zobe, in lomijo orehe, da človeka, ki posluša, začenejo boleti kar lastni zobje; toda rsk, z orehom vred se je zdrobil tudi kočnjak in ne bo nikdar več cel. Mnogi tudi radi rujejo po zobeh z železnimi ostni, iglami, pletenkami (igle za pletenje nogavic), noži, vilicami, svinčniki in pisalnimi peresi. Vse to je nevarno; četudi se navadno ne zdrobi zob, pa lahko ranimo zobino ali dlesna; kedar pa ost ni snažna, zastrupimo z njo lahko tudi kri.

II. Mraz in vročina se ne smeta prehitro menjavati pri zobeh. Razžarjen kamen vrzimo v mrzlo vodo, ko zašumi, najdemo na njem majhne razpoke in špranje; na ta način lahko zdrobimo s časom najtršo skalo. Ko je šel slavni punski vojskovođa Hanibal iz Francoskega čez Alpe v severno Italijo, da je prišel Rimljanom za hrbet, po teh visokih gorah še ni bilo takih cest kakor sedaj. Na skalah, ki so zapirale vojski pot, so užigali velike ognje, razžarjeno kamenje pa polivali z octom ali jesirom; tako so si zgradili pot, ker takrat še niso poznali smodnika in dinamita. Ljudje danes s svojimi zobmi ne delajo mnogo drugače kakor Hanibal s skalami; po vroči juhi, da jo komaj požira, se napije vode ali še mrzlejšega piva, kavo in čaj mora piti tako vročo, da skodeljice skoro ne more držati v rokah; gospe in otroci v največji vročini hajdi k sladničarju, kjer hlastajo sladole in ledno kavo, da jih kar zobje bolijo. V mrzli zimi tudi ni zdravo, če imamo usta odprta, ker se zobje preveč ohladijo in dobijo lahko premajhne razpoke. Če se menjavata hitro mraz in vročina, nastanejo v sklenini

poskušali, — ali ljubi moj dopisnik, — mi smo računali in računali, pa smo prišli do zaključka:

1. da še vse eno stane pridelovanje za 1 met. stot krme najmanj 90 kraje., tudi tedaj, če ravnamo s travniki tako, kakor nas učijo najboljši veščaki,

2. da bi sama krma stala za dva vola na dan še najmanj 60 kraje. in

3. da bi mi morali, — če bi sploh hoteli imeti plačano samo krmo, — prodati 5letne vole za 1095 gld., ne pa za 442 gld., kakor jih po današnji ceni prodajamo.

Dopisnik! Vprašamo te, bi le ne bilo boljše, če bi ti sam potikal na svoja prsa rekoč: Priznavam, da sem hotel kmete nafariati, pa se ne dajo.

Umno gospodarstvo ima pa še tudi druge slabe strani in se kmet tako dolgo ne bo mogel z raznimi novotarijami prijazniti, dokler ne bo zagotovljen, da se plačilo za njegov trud ne samo teoretično, ampak tudi praktično dokaže. Dosedaj sta se še vedno pregovora, „najprej živeti, potem še le modrovati“, in „boljše je držati nego iskati“, najboljša obaesa.

Da bi se na druga malenkostna dopisnikova očitavanja odgovarjal, bilo bi škoda za papir, — vendar pa moram zavrniti skrajno poniževalen nasvet, — češ, kmetje pomagajte si sami in ne kličite vedno poslance na pomoč!

Kako pa delajo drugi stanovi, ki so bolj izobraženi kot kmečki stan? Si drugi stanovi tudi sami pomagajo? Ne, kličejo tudi poslance na pomoč! Ali ni marsikateremu stanu kriv le običajen šport njegovim slabim gmotnim razmeram? Pa ne oziraje se na to, — gredo nad poslance ter zahtevajo naj se jim plače zboljšajo, — naj se uvoz tujega blaga zabrani itd. — Tedaj so vsi poslanci brez ugovora na nogah, in prej ali slej ustrezajo raznim željam! Ali bi toraj mi kmetje ne smeli od naših poslancev tudi zahtevati, da uvoz tujega živine preprečijo, ali kako drugo ugodnost izposlušajo, vsled katere bi se cena pridelkov vsaj nekaj zvišala? Ne, tega ne smemo, ker vsi stanovi so zopet na nogah in kričijo, da ne bodo mogli živeti!

Vsem voditeljem Slovencev in tudi poslancem je dobro znano, da je rešitev kmečkega stanu le tedaj zagotovljena, če bo cena kmečkim pridelkom poskočila vsaj toliko, kar kmeta pridelovanje stane, vendar so še dosedaj okoli tega vprašanja vsi gospodje, razum dr. Korošca, hodili, kakor maček okoli vrele juhe, češ, to je nevarna reč, pridemo z drugimi stanovi navskriž! Priznavati moramo sicer, da se slovenski poslanci tudi za nas kmete potegujejo in nam pričujejo tu pa tam kako kost, češ, glodaj nekaj časa, da le boš tiho, ali resnici na ljubo moramo pa tudi povedati, da slovenski poslanci in sploh slovenski razumniki pri kmečkih vprašanjih ne kažejo tistega navdušenja in poguma, tiste odločnosti in vztrajnosti, kakor ga pri njih opažamo pri vprašanjih za drugo stanove. Kakor rečeno, edini poslanec dr. Korošec se je dosedaj krepko, neustrašeno in odločno potegoval za naše koristi.

Te vrstice, katere sem napisal, gotovo marsikateremu ne bodo ugajale, — pa nič se ne bojim, — če treba se še tudi drugokrat s katerim nezadovoljnjem pogovorim, ne oziraje se na desno ali levo. Prosim pa ob enem, naj „Slov. Gosp.“ kot kmečki list ravno tako rad objavlja moje mnenje, kakor bo mnenje mojega nasprotnika.

Kdo v Ljutomeru ruši slogo?

Nikakor ne smatram za svojo dolžnost, se priti pred sodnim stolom „Narodnega Lista“, ali pojasniti, morebiti celo opravičiti svoje postopanje v delokrogu „Bralnega društva za ljutomersko okolico“, vendar pa kot napaden in izživan odgovorim rad, da osvetlim, kar je temnega, da dopisniku javno povem, o čemur se zasebno noče pričati.

V božični številki (9.) „Narodnega Lista“ si je neki dopisnik stavil času primerno nalogo, rešiti preprosto vprašanje: „Kdo v Ljutomeru ruši slogo?“ Kam pes tace moli, je iz članka razvidno, in v to se kot predsednik nepolitičnega „Bralnega društva“ ne vtikam, naj se oglase in govore tisti, ki so izživani. Da osvetli svoj tendenciozni člančič, ki se na vse mogoče strani nepoklicano ter neopravičeno vtika,

majhne razpoke in skozi te prihajajo pozneje druge bolezn (posebno gniloba) v zob.

III. Ustom sploh, še posebej pa zobem škodijo ostanke kislih jedij in pijač, ki se nabirajo v zlatih ali škribinah med zobmi. K takim jedem pristevamo vse one, ki jih napravljamo z jesihamo, dalje kislo sadje in grozdje ter kislina vina. Govoril sem z nekim starim zdravnikom v Meranu, mestu na Tirolskem, kjer je po zimi prav mlo podnebje, kamor se hodijo ležiti na pljučih bolni ljudje in kjer zori v jeseni posebno slastno grozdje. Povedal mi je, da pridejo bolniki, ki preživijo tam par let, navadno skoro brez zoba nazaj, ker uživajo preveč grozdja. Druga jedila, kakor meso, sladkor (cuker), tolišče itd. sama na sebi sicer niso kislina, pač pa začnejo kmalu gniti ter se prekrjati v organske kisline, če ležijo predolgo med zobmi. Zdaj nismo, ako govorijo ljudje o otrocih, da so si pokvarili s sladkorjem zobe; sladkor sam jim sicer ni škodil, pač pa kisline, ki so nastale v zobeh iz sladkorja.

Kako škodujejo kisline zobem? Prinesel sem s seboj star kravji zob ter ga polijem v tem kozarčku s solno kislino. Šumeti začne kislina in izmaka ter izpira iz zobovine apnene soli, o katerih smo govorili prej, da ostane le še klejevina. Po vsem tem, kar smo slišali, je treba zobe po vsaki jedi trebiti in izpirati; posebno se mora zgoditi to po večerji, ker drugače obležijo ostanke vso noč in začnejo gniti ter razpirati kisline. Večje kosce iztrebljamo z zobotrebnikom, napravljenim iz kakega žilavega lesa ali iz gosjega peresa. Seveda je treba gosje pero vedno snažiti in stružiti, da se ne zaenese z njim kaka nesnaga med zobe. Kdor nima pri roki zobotrebnika, ta si tudi lahko pomaga v silo s trdno nitjo, ki jo nekolikokrat potegne med zobmi semtertja. Manjše ostanke snažimo z zob z zobno ščetko (krtačico), z zobnimi praški ter z zobnimi ali ustnimi vodami.

(Konec prihodnjic.)

pod dopisnik „nekaj dejstev, kako se pri nas dela za slogo“. In čujte in strmite! Člankar, ki govori o političnem boju in o agitaciji pri volitvi v okrajni zastop, docela „logično“ (!) sklepa, da mora lopniti po odborovih sejah „Bralnega društva“. Gospod dopisnik, ne znate dobro rešiti svoje uloge! Kaj pa ima zgolj izobraževalno „Bralno društvo“, čegar delokrog je neizprosno kvovan v natančno po pravilih začrtane meje, kaj neki ima to društvo s politiko in slogo, oziroma z rušenjem sloge?! Po mnenju g. napadalca ruši društvo slogo s tem, da je „izbacilo“ „Domovino“. Takega očitavanja je zmožen tisti, ki ni bil pri obnem zboru in ni slišal razlogov zoper „Domovino“. List se je povečal in postal predrag. Večina udov, mladeničev in deklet, pa se ne peča z „vrhovno“ politiko, se ne zanima za trikrat izhajajočo „Domovino“, marveč čita raje dobre knjige. Kar je treba zvedeti novega, itak radoznalosti ustreza in nudi „Slovenski Gospodar“, ki stane le 4 K. En iztis „Domovine“ je društvo naročilo, in ta leži v bralni sobi na mizi.

Dopisnik je toli netakten in hoče smešiti predsednikovo pravico, da prvi dobiva društveno pošto v roko. Da, da, svoj čas si je nekdo drugi izključno, a neopravičeno prilastoval to pravico! To pravico nazivlje dopisnik „strogi sodni stol predsednikov“. Kako ljubeznivo! „In še-le po dolgem času (!) ali pa celo sploh ne (!!) pride „Domovina“ društvenikom v roke.“ O resnicoljubnosti tega, mene tako stvarno grajočega napadalca je prepričan vsakdo, ki redno zahaja v bralno sobo. „Domovina“ je v bralni sobi vedno na razpolago, a za njo se briga malokdo. Saj pa tudi „Domovina“ prinaša toliko in tako zanimivih člankov iz Ljutomer! „Nedolžna Domovina“ tako vzdihuje člankar bolešno. Oh, saj smo o tem vsi prepričani (!) Oh ti nedolžna „Domovina“, ti čista Suzana na vrta časnikarstva! Blagor ti, v Ljutomeru je vstal modri Danijel, ki bo zoper nas krivičnike neustrašeno zagovarjal tvojo nedolžnost!

Ampak čujte še strašnejše reči! Naše odborove seje rušijo slogo v Ljutomeru. Nas sedem možakarjev (2 kaplana, 1 učitelj, 3 posestniki in 1 mladenič) se zbere k odborovi seji in, o gorje! mi razrušimo slogo! To je vendar nečuvstvo zlodejstvo! Predlogu g. učitelja Zacherla, da se naj „na njegovo odgovornost“ naroči 1 iztis „Novi slovenski štajerci“, sem ugovarjal, ker je ta predlog v nasprotju z § 2. društvenih pravil, ki zahteva čitanje časopisov in knjig, pisanih na katoliški podlagi, a „Novi slov. štajerci“ še doslej niti z besedico ni povdarjal, da ne rečem zagovarjal katoliškega stališča, pač pa so ob času katoliškega shoda nekamo razglašeno pele njegove strune. Dokler list ne pokaže katoliškega lica, dokler je vsaj brezbarven, ga izključujemo pravila, ne predsednik. — V našem društvu „so zastopani vsi kranjski duhovniški (ali ne upate reči „klerikalni“) listi; a prostora ne najde niti eden štajerski naroden list“, tako se dopisnik jezi dalje. S tem kaže, da so mu razmere našega društva popolnoma neznane, ali pa smo prisiljeni misliti, da napada iz hudobije. Kot predsednik ga pozovem, da navede imenoma vse tiste kranjske duhovniške liste! — V skrajno osebni napad je za redel dopisnik, ko mi predbaciva, da sem „razkačen zbežal iz zborovalnice“. Gosp. Zacherl, pri svoji „moški molčljivosti“ vendar niste izdali tajnosti, da ste me žalili pri seji!? Sicer pa, ali si naj v Ljutomeru začnemo očitati razkačenost? Gospoda moja, le roko na srce! Ko bi jaz začel vlačiti izza kulis in javno razkrivati, kako smešno razkačeni so že bili naši gospodje in to še zaradi prav neznahtnih malenkosti bodisi pri tajnih sejah „narodnih“ društev, bodisi pri javnih prireditvah, ali bi to bilo mene, moža vredno počenjanje in ali se ne bi vsi opravičeno vzdignili in me s krutim loparjem pobili na tla?! Možje, zdaj pa sodite sami, kako kulturno delo vrši dopisnik iz vaših vrst s tem, da predsedniku „Bralnega društva“ vsakdanje vznemirjanje javno predbaciva kot razkačenost! Res zavidanja vredne zasluge! Sicer pa je moje mnenje, da se mož poštenjak ne da voliti v odbor društva, s čigar pravili se docela ne strinja. Kateri predsednik bo tako nemoder, da bo trpel ogenj pod lastno streho? Žalostno je, če mora braniti pravila celo zoper kakega odbornika!

„Neznatne“ se zdijo dopisniku igre okoliškega bralnega društva! Naj pa bo! Toda mi nismo društvo vseučit-

liščnikov! Mi vzgojujemo ljudstvo. Mladenič, ki orje, in deklica, ki žanje, nastopata na odru in nemara nastopata lepo. „Salonske“ šale pijanega Ježa, njegovo ostudno razgaljenost, otročje veselje nad streljanjem, vse to in drugo vam privoščimo radi, če s tem storite več za narod kakor mi! — In k sklepu še eno besedo. „Bralno društvo“ je doslej delovalo vedno mirno, a to tiho delovanje se je gibalo in širilo kakor kvas blagodejno. Nikogar ni napadalo in napadov tudi ni pričakovalo. Bilo pa je to društvo doslej vedno prezirano, če so takozvana „narodna“ društva kaj prirejala. Smatralo se je za zakonito, ki naj hira poleg drugih društev, ali pa sploh preneha. Društvo je že itak prebolelo strašno krizo, (ali vam naj razložim žalostno kroniko iz l. 1901. in 1902.?) zdaj pa se je povzdignilo, tako da po obsegu svojega delokroga nadkriljuje ostala ljutomerska narodna društva. Da trdim resnico, bo pričal prihodnji občni zbor. Zato pa je nevoščljivost dosedanje „fino ignoriranje“ prevrgla v „grdo napadanje“.

Jan. Ev. Kociper, t. č. predsednik.

Politični ogled.

— Državni zbor je večeraj dne 9. jan. začel posvetovanje, katero boče trpelo do 30. januarja. Potem pa se državni zbor razpusti in se razpišejo nove volitve. Vlada bi rada, da bi poslanska zbornica dovolila njen predlog, s katerim določuje število članov v gosposki zbornici, ker gosposka zbornica noče voline reforme v tretjem čitanju sprejeti, dokler se omenjeni predlog ne sprejme v poslanski zbornici.

— Liberalna stranka na Kranjskem se je razdelila v dva tabora: stari in mladi. Mladi imenujejo „stare“ lenuhe, ki so zakrivali s svojo nedelavnostjo, da je liberalna stranka propadla. Stari pa odgovarjajo mladim liberalcem, da z neslogo, ki je delajo v stranki, tirajo liberalno stranko v pogubo.

— Kaj bo z davki. Leta 1909 se bo vršila v Avstriji revizija (pregled in popravek) vsega direktnega obdajanja. V finančnem ministertvu se bodo kmalu vršile posvetovanja zaradi te revizije. Dobro bi bilo, da tdi kmetje postavijo in razglasijo svoje zahteve.

— Zakon o varstvu delavcev na domu. Trgovinsko ministertvo je izdalo zakonski načrt o varstvu onih delavcev, ki delajo doma. Novi zakon se ozira posebno na ene delavce, ki delajo na svojem domu za konfekcijska podjetja, trgovine z obleko, obuvalom in perilom. Take vrste delavci do sedaj ne uživajo ugodnosti, katere delavcu dajejo razni zakoni za obrambo dela, ter je v tem smislu že skrajna potreba temeljite spremembe.

— Povišanje števila vojaških novincev. Vojno ministertvo namerava pozvati ogrsko honvedsko ministertvo, naj ogrskemu državnemu zboru predloži zakon o povišanju števila vojaških novincev za 21.000 mož. Vojno ministertvo utemeljuje predlogo zgolj z vojaškega stališča; seveda Ogrji zvišanja vojaških novincev ne bodo dovolili brez narodnih pridobitev. Tudi avstrijski državni zbor se bo še pred razpustom bavil s to predlogo, ki pa bo končno rešena še le tedaj, ko bodo na Ogrskem premagane vse težkoče.

— Na italijansko mejo. Prej je Avstrija večino svojega vojaštva pošljala proti ruski meji, sedaj ga nastavlja proti italijanski meji. Poroča se zopet, da bo poveljstvo 8. pehotne divizije spomladi prestavljeno v Trident.

— Srbija in Bolgarija. Razmerje med Srbijo in Bolgarijo je postalo skrajno napeto, tako da se govori že o vojni ter da je začela sumljiva agitacija proti kralju Petru; govori se o zaroti. Tako poročajo listi. Če je le vse res!

— Francija. Vsa semenišča, kjer se vzgajajo duhovniki, so zaprta in oropana. Brezverski župani zabranjujejo bogoslužje. Dne 15. t. m. imajo vsi francoski škofje shod, da se posvetujejo o položaju. Ker so skofom vzeli njihova stanovanja, je bilo težko dobiti primernega prostora za shod. Končno so našli primerno dvorano v gradu Muette v Bois de Boulogne, ki ga je lastnik grof Franqueville dal na razpolago nadškofu pariškemu.

Solze.

Iz českega.

Pri gorovju Horeb je stala skala, in daleč na okrog se je razprostirala suha, obožna, revna puščava. Semkaj je prišel odposlanec božji, Mojzes, in na povelje Gospodovo je udaril s palico ob skalo. In naenkrat je iz nje pritekel vrelec oživljajoče vode, in ta je tekla in šumljala po puščavi; in glej, poleg njega je v kratkem začela rasti zelena trava, puščava je bila polna rožic in v nekoliko letih so pri skali kviško molele senčnate palme, ki so potnika vabile k miru in pokoju.

Včasih pade na naše srce teža žalosti in tuge kakor velika skala, in zdi se nam, da bode vse naše prihodnje življenje le žalostna, strašna, revna puščava brez veselja, brez tolažbe, brez miru.

Marsikateri človek, ki se ni navadil povzdignovat svojih očij navzgor, v takšnih časih obupa in misli, da se te puščave iznebi, če skoči v hladne valove globoke reke ali na drug način pretrga nit svojega življenja. Pa nesrečnež pride le še v strašnejšo puščavo, katera nima nobenih mej, in je našim telesnim očem sedaj prikrita z nepredornim zagrijalom.

Blagor pa tistemu, ki v takšnih urah velike tuge in žalosti gleda navzgor, odkoder vsem žalostnim prihaja tolažba: njega se dotakne ljubezen božja kakor s čudodelno palico in iz težke skale, ki leži na njegovem srecu, priteče okrepčajoči vrelec, pritečejo zdravilne solze, solze tolažbe. In otožna puščava, ki se je v njegovem srecu razprostirala, v novič ozeleni z novo nado, cvetlice veselja, katerih ni več pričakoval, zopet začeto, in palma pokoja in miru raste nad njim.

Zato: blagoslovljene bodite solze in nihče, niti mož, se jih ne sramuj! Jaz vsaj sem jih že večkrat blagoslavljaj, kakor vam kaže sledeča dogodba:

V temni ječi je bil zaprt mož, obsojen na smrt. V svojih mladih letih je bil veselje in ponos cele svoje družine, vsak je občudoval njegovo bistroumnost in njegove zmožnosti. Ali ravno ti izvanredni duševni darovi so mu bili v pogubo.

Stariši so ga poslali v šole. Učenje mu je šlo gladko in zato se je udal lenobi, in ko je vzrastel, hodil je le po stranskih potih pregrehe. Rudečica nedolžnosti je kmalo izginila raz njegov obraz, in ker ni maral poslušati svojih učiteljev, izključili so ga iz vseh šol. Očeta je to tako pretreslo, da je sina prokel in v kratkem času vsled silne žalosti umrl.

Mati sina ni proklinjala, jokala je samo in molila za njega.

Sin se je potepal po svetu, padal je vedno globlje in globlje in si preskrboval sredstva za svoje razuzdano življenje kjer in kako je mogel: z goljufljo, tatvino, in celo z ropom; vse je pa tako previdno izvršil, da ga dolgo niso mogli zasačiti.

Slednjič je vendar prišel v roke pravice in bil je obsojen na smrt.

Sedel je v ječi še mlad in že so ležale vse nade pred njegovimi nogami zlomljene in v kratkem je imelo biti zlomljeno tudi njegovo mlado življenje. Bil je cele dni in noči zamišljen, malo je jedel in nič spal.

Njegovi sorodniki so se ga sramovali in ga ni hotel nobeden obiskati. Edina, ki bi rada k njemu hitela, njegova mati, je ležala na smrtni postelji od težke bolezni in žalosti potrt.

Prišel je k njemu duhovnik in ga nagovarjal, naj se pred svojo smrtjo spravi z Bogom. Obsojenec mu niti odgovoril ni, samo trmasto je pokazal na vrata.

Duhovnik je prišel drugokrat, tretjokrat, poslal k njemu druge duhovnike, da bi poskusili s svojo zgovornostjo nesrečneža omehčati.

— **Rusija.** Cesarski ukaz razpisuje volitve za novo dumo na dan 19. februarja. Sedaj so uporniki potihnili s svojim ropanjem; vendar se tu pa tam še dogodijo ropi in napadi, ker vodje upora gibanja ne morejo pomiriti duhov, katere so razburili.

— **Kuropatkin zopet v milosti pri carju.** Kuropatkin je izdal poročilo o rusko-japonski vojski, v kateri baje neusmiljeno biča nedostatke in napake, ki so zakrivila poraz Rusov. Poročilo obsega tri debele knjige. Ruske oblasti so to knjigo zaplenile. Nato si je izprosil Kuropatkin pri cesarju ardivjence, ki ga je sprejel, vkljub temu, da je pri njem v nemilosti, odkar je bil odstavljen od vrhovnega poveljstva. Car je na to prekleal zaplenitev njegove knjige in mu je zopet naklonjen. Ponudil mu je baje tudi, naj zopet vstopi v službo.

— **Vojska v Maroku.** Sultan maroški je pod pritiskom evropskih velevladi, ki so v algezijski pogodbi sklenile v Tangeru ustanoviti francosko-špansko policijo, odstavil mogočnega vstaškega Rajzuliya, ki je dozdaj bil guverner v Tangeru in poslal proti njemu svojo armado, kateri poveljuje vojni minister El Gebbas. Rajzuli je v Zinat, kjer se je utrdil. Vladne čete že bombardirajo Zinat. Parnik s topom in vojaki je odplul proti Arzili. Vladne čete so jele na Zinat streljati s topovi v oddaljenosti 1500 metrov. Rajzuli je odbežal v gorovje. El Gebbas je izgubil 20 mož, Rajzuli 50.

Razne novice.

Osebnosti. Imenovani so za sodne kaneliste: v Gornjemgradu Franc Flux iz Maribora, v Slovenjgradu Josip Moder iz Gradaca. — Višji okrajni živinozdravnik Josip Voulouchev pride v Ljutomer, ker je tamošnji živinozdravnik Frid. Schmidt prestavljen v Celje. — Oficijal J. Skubetz pri sodnji v Celju je imenovan za nadoficijala.

* **S šole.** Nadačitelj v St. Janžu pri Spod. Dravogradu je postal g. Ivan Mohorko, šolski vodja v Selevrhe. Za učiteljico ženskih ročnih del so nastavljeni: na Selah gospa Marija Meško, roj. Podobnik, v Račah gđ. Marija Paulšek in v St. Andražu pri Leskovcu gđ. Matilda Stoklas. Prestavljeni so: učitelj Janez Napast od Gaala v Radvanje, učiteljica gđ. Terezija Sajovic od St. Vida pri Grobelnem v St. Lovrencu pri Pročunu.

* **G. državni poslanec dr. Voušek** nam je postal sledečo izjavo: Z ozirom na članek „Dr. Korošec — mož beseda“ — tiskan v drugi številki „Slovenca“ — izjavim, da pod istim naslovom pisanih in pred kratkim v „Narodnem Listu“ in „Slov. Narod“ obelodanjenih člankov jaz nisem ne pisal — in tudi ne povzočil. — V Mariboru, 4. jan. 1907. — Dr. Voušek.

Pozor pred agentom! Neki agent Karol Knez iz Rosentala pri Voitsbergu na Gornjem Stajerskem vabi ljudi v premogoke Zeche Shamroek pri Wanne na Nemškem, in jim obljublja vse mogoče. Ker so njegove obljube neresnične, opozarjamo naše ljudi pred tem človekom.

* **Nasvet za „Stajerca“.** V svoji zgodovini, katero sedaj izdaja „Stajerc“ bi lahko prihodnjic prinašal tudi slike svojih zaprtih pristašev, kakor Šegule, Muršeca itd. Ti so vendar cvet njegovih pristašev. Nadalje naj prinese fotografije onih svinjskih kostij, ki so jih Nemci spoznali za otroške, vsled česar je „Stajerc“ razglasil Bratuša in vse Slovence za ljudožrce. Potem naj prinese fotografije svojih urednikov: Križmana kot pomočnika v konzumih, Drevenška kot špricanega teologa, Zavadila kot ubeglega duhovnika in Linhartarja z rdečo socialdemokratsko kravato, kako trepeče pred listi, ki prinašajo njegovo zgodovino, ter si ne upa tožiti...

* **Kdo je med ustanovitelji „Stajerca“?** Tisti „kmečki prijatelji“, ki so si podpora, namenjena za kmete v Halozah, dali med se razdeliti. Tudi to spada v „Stajercovo“ zgodovino, ki jo ravnokar prinaša!

* **Gospodu V. Spindlerju,** uredniku „Narodnega Lista“ v Celju. Rekli smo v zadnji številki, da je gospod Spindler svoj čas bil sotrudnik nemškega socialnodemo-

Vse zastoj; ostal je trd kakor skala, in se ni zmenil za nobeno prijazno besedo.

To je izvedel star kapucinski brat, ki je pobiral darove po mestu. Nesrečnež se mu je smilil, zato si je izprosil, da bi ga smel obiskati.

Vstopi v ječo, pozdravi obsojenca s krščanskim pozdravom: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ in se postavi pred njega z rožnim vencem v roki. Gleda ga ostro in dvomljivo kima za glavo.

„Kaj hočete tu?“ se zadre osorno obsojenec nad njim. „Prišel sem pogledat grešnika, ki se niti pred smrtjo noče spraviti z Bogom!“ bil je miren in resen odgovor.

„Kaj vam to mar?“ reče malomarno nesrečnež. „Proč izpred mojih oči!“ „Takoaj pojdem, takoaj, samo še enkrat mi povej: ali res nočeš opraviti spoved?“

„Ne! Pusti me pri miru s takimi neumnostmi!“

„Torej prav! Z Bogom! Zdej pa pojdem k tvoji bolni materi in ji to povem. Rečca bode slabo veselje imela. To bo njen zadnji udarec!“

Te besede so vzbudile v srcu zakrknjenca dosedaj nezane občutke. Njegova dobra mamica! Pred dušo mu stopijo prizori iz mladih let, ko je kot majhen deček sklepal svoje nedolžne ročice k molitvi, katero ga je mati naučila. Kako blažen je bil tisti čas, kako srečen je bil tedaj. In ta dobra mamica leži sedaj na smrtni postelji, kamor jo je vrgla žalost nad njegovim ponesrečenim življenjem. Misel na njo mu nehote orosi oči.

Z obema rokama si pokrije oči, da zakrije solze, ki so vedno obilnejše tekle iz oči. Skalnato srce je bilo omehčano, omehčale so ga solze, solze kesa in žalosti. Pade na kolena pred brata in prosi: „Gospod, spovejte me!“

„Jaz nisem duhovnik!“ reče brat veselo, „toda pošljem vam takoj duhovnika. Bog bodi pohvaljen!“

V nekoliko trenutkih je obsojenec obhajal svoje duševno vstajenje, spraval se je s svojim Bogom.

krškega lista. A g. Spindler taji v svojem listu 3. t. m., da je omenjeni časnik bil nemški socialnodemokratski, ter piše:

„Naj se izve resnica. Izhajal je v Mariboru svoj čas list „Unabhängige Marburger Zeitung“, izdavan od socialnega demokrata. Glavni in edini namen listu je bil neizprosno boj proti nemški klikli, proti korupciji v nemškem občinskem svetu mariborskem. Da je list svojo nalogo vestno izpolnjeval, kaže dejstvo, ki ga morajo priznati dr. Korošec in njegovi, da ni bilo lista, ki bi bil od mariborskih Nemcev bolj osvojen, kakor dotični list. Pribijemo, da je storil ta list v svojem kratkem ostoju desetkrat in stokrat več dobrega za mariborske Slovence, kakor sedanjega trobilu mariborskih krščanskih socialcev „Südosterr. Stimmen“. Naj pa dokažejo gospodje dr. Korošec in drugi, da je dotični list napisal le eno besedo proti Slovincem. Da je pomagal naš urednik pri listu s takimi cilji, to si še danes šteje v čast. Dr. Korošec ve prav dobro, da je vse to resnica, a njemu za resnico ni, gre se mu le za to, da krađe čast in poštenje onim, ki so nastopili proti njegovi samoljubni politiki. Da je ljudem s takimi nameni vsako in najostudnejše sredstvo dobro, to bi lahko dokazali na neštetihih slučajih. Mi pa pri vseh teh napadih ohranimo mirno kri.“

Nismo nameravali s svojim opominom g. Spindlerja kar udariti s kijem, ampak le obzirno pribiti, da je svoje prepričanje izpremenil. Ali ker se na naše besede toli drzno vznaha, kakor da bi ga lažljivo obrekovali, se čutimo naproti javnosti dolžne, resnico o gosp. Spindlerju povedati brezobzirno. Nemški časnik „Unabhängige Marburger Zeitung“ žalostnega spomina je bil list, ki glede ostudnosti na vsem svetu ne najde para. Vsaka številka je bila mačona polna obrekovanj in napadov, nanašajočih se na našo sveto vero, na katoliško cerkev in na razne osebe, najdešče na take, ki so vredne najvišjega spoštovanja. Vsled tega se je sodnijskih tožb in obsodb kmalu nabralo toliko, da je list črez kakega pol leta moral prenehati. Posebno rad se je zadiral v c. kr. gimnazijo in c. kr. učiteljske (opozarjamo pa, da v nemško-nacionalno realko ne enkrat) in sicer so vsikdar bili napadeni le slovenski profesorji duhovniškega kakor posvetnega stanu, možje, ki so uživali ter še uživajo danes pri učencih obeh narodnosti kakor pri njih starših in poštenih prebivalcih mariborskega mesta najvišje spoštovanje, nemški profesorji nikdar. Gnusnih napadov seveda ne moremo in ne maramo tukaj ponoviti; za primer omenimo le, da se je list zaničljivo rogalo slovenskemu veroučitelju g. V., ker je ta le dijakom priporočal to in ono dobro knjigo, in da je list dijake vzpodbujal, naj si raje kupujejo Darwin, Hückla in druge take spise, ki uče, da je človek nastal iz opice. Dolgo se ni vedelo, odkod izvirajo ti dopisi in čitljive kakor vse poštene ljudi je bolelo v dno srca, da se mladina tako strupeno kvari. Končno pa je in sicer po nekem dopisu, v kojem je bil poleg drugih slovenskih gospodov najhuje napaden občespoštovani ljudomili profesor veronauka gospod dr. M., vendar prišlo na svetlo ter se dokazalo, da je izvenšolski učitelj mladine osmošolec V. Spindler, sedanjí urednik „Narodnega Lista“. Spindler je na to bil iz gimnazije izključen. — V dokaz resnice, v kolikor se tiče tega slučaja dovolj. Gospod urednik Spindler pa si naj le ohrani mirno kri.

Mariborski okraj.

m Maribor. Za mariborskega župana je zopet izvoljen dr. Schmiderer, za podžupana pa dr. H. Lorber.

m Mariborska „Citalnica.“ Odbor mariborske „Citalnice“ za leto 1907: predsednik g. Leopold Koprivšek, podpredsednik g. dr. Anton Medved, tajnik g. dr. Ljudjevit Pivko, blagajnik g. Ferdinand Lašič, knjižničar g. Marko Stajko, odborniki: gosp. Alojzij Bahovec, g. Srečo Stegnar, g. Josip Boc, g. Franc Pišek. V gledališki odsek sta voljena gg. S. Stegnar in J. Boc. — V postu priredi „Citalnica“ Gregorčičev večer z umetniškim programom.

m Umrl je dne 5. t. m. v mariborskem frančiškanskem samostanu brat Florijan Koren, rojen l. 1830 v St. Petru pod Sv. gorami. R. i. p.

m S fosforjem se je hotela zastrupiti 25 letna natakarija Marija Korošec, doma iz Verhol. Ker je bila brez službe, stanovala je pri svoji sestri v Mariboru. Korošec se je hotela že večkrat zastrupiti, pa so jo vsakokrat rešili. Tudi tokrat bo ostala pri življenju.

m Umrl je na Hardeku dne 6. t. m. po dolgi mučni bolezni Alojzij Krajnc v najlepši dobi svojega življenja. Bil je v občes spoštovan in značajan mož. Bodí mu zemljica lahka!

m Bistrica pri Rašah. Ministrstvo za notranje zadeve je dovolilo spremenitev imena občine Bistrica pri Falu v Bistrico pri Rašah.

m Šentiljski kolodvor. Slabo skrbi južna železnica za zadovoljnost potnikov. Davno je že potreba, da bi se povečalo postajno poslopje v St. Ilju, ker v kolodvorski čakalnici nima niti dvajset ljudi prav prostora. Pripeti se, da morajo potniki posebno po sobotah, stati mnogokrat na dežju. Tu se res vidi, da ti ljudje skrbé le za svoj mastni žep.

m Občinski urad šentiljski se je preselil iz nemške šole, kjer je bila občinska pisarna, v hišo g. Celcerja. Dobili smo tudi lepe dvojezične napise. Hvalevredno!

m Celjski liberalni „Narodni List“ ima pri nas v St. Ilju smolo: vsi vsiljeni listi romajo vedno ponižno nazaj v Celje. Liberalnega lista, ki dela le prepír, mi nočemo!

m Okrajni zastop slovenjbištriški. Volitve v okrajni zastop se bližajo, volilni imeniki so že razpostavljeni. Več prihodnjic.

m Sv. Peter niže Maribora. Gregorčičeva slavnost se je izborno obnesla. V krepkih besedah nam je naslikal g. dr. Verstovšek življenje in delovanje pokojnega našega Gregorčiča. Natlačeno polna dvorana je poslušala z veliko pazljivostjo. Na to je Mimika Muršičeva lepo deklamirala pesem „Oljki“. Z največjo nestrpnostjo pa so

pričakovali navzoči predstavo „Mojster Križnik“. In niso se varali. Brez laskanja se mora izraziti vsem igralcem brez izjeme pohvala: Dobro so igrali. Upamo, da jih še večkrat vidimo na našem odru. Novi oder je lep in stoji v veliki prazni šolski sobi. Iskreno zahvalo zaslužijo Janez Fabijan, bratje Knapleži, Franc Brlič in še drugi, ki so z velikim trudom več dni in pozno v noč zastoj stivali novi oder ter Fr. Gornik, ki nam ga je okusno zastoj naslikal. Bog jim plati! Igra se ponovi na občno zahtevanje v nedeljo dne 20. januarja.

m Studenci pri Mariboru. Minolo nedeljo 6. t. m. je imelo naše „Kat. slov. izobraž. društvo“ svoj občni zbor. Odposlanec „Slov. kršč. socialne zveze“ g. Spindler nam je v lepih besedah priporočal edino samopomoč, to je združenje, če hočemo kaj doseči. Iz poročil tajnika in blagajnika smo povzeli, da se je moralo društvo boriti z velikimi težkočami, vendar kljub temu krepko stoji. Knjižničar je poročal, da ima društvo 800 knjig, ki so se izposodile na 337 bralcev. Tudi mnogo časopisov je romalo med ude. To kaže, da naši ude jako radi čitajo. Hvala lepa tistim gospodom, ki so nas z denarjem in s knjigami podpirali.

m Laporje. V nedeljo 13. januarja t. l. se po večernicah v Laporju ustanovi izobraževalno društvo Zborovanje bode v stari šoli. Poje domači pevski zbor. Na shodu bode govoril odposlanec „Slov. kršč. soc. zveze“ iz Maribora. Laporška mladina, mladenčiči in dekleta, oklenite se novega društva, ki vam bo nudilo obilo izobrazbe in poštene zabave. K obilni udeležbi vabi začasni odbor.

m „Südmarka“ društvo zagrizenih Nemcev, ki bi najraje gledali, da bi že zadnji Slovence zginil z naše zemlje. Kupuje zadnji čas kmetijo za kmetijo v šentiljski župniji. Naši zagrizeni nasprotniki kakor: oba nadeučitelja Höltschl in Sadu (slovenske matere sin) ter cirkiški župan Korlek Flucher so se zakleli, da prej ne odnehajo, da bode St. Ilj zopet v nemških rokah. Ti trije junaki žalostne slave dobivajo od „Südmarka“, katero zalagajo Prajzi s svojimi markami, ti trije dobirajo od teh mark groše za svoja nelepá dela. Torej čujte šentiljčani; nemški Čeh Helčl, kranjski Slovence Sadu in šentiljskega slovenskega očeta sin Korlek so plačani hlapei Südmarkini. Ti trije agenti Nemcev so delali na to, da je „Südmarka“ kupila veleposestvi Popmajerjevo in tudi Pručevo. Slabo narodnjaštvo teh veleposestev, da se dajo za svoje narodno delo plačati. Kljub temu, da se zajeda nemški element z besno silo v našo kri, nam še ni obupavati. Glejmo, da bo naš kmet vzorno gospodaril, poučimo ga v umnem gospodarstvu, da mu bo zemlja slovenska dovolj kruha in dobička dajala, in ne bo naš kmetič prodajal svoje dedne zemlje nenasičenemu tužcu. Poklicani in vešči možje s ponko med ljudstvo!

m Slov. Bistrica. Pri naši „Citalnici“ je zopet vse mirno. Vršič je prvokrat odklonil čast predsednika, ker je bila „Citalnica“ preveč klerikalna. Ko je nekaj časa bila „Citalnica“ brez glave in brez odbora — je Vršič zopet predsednik. G. Založnik se je pri shodu v Poljčanah hudo razjezil — oziroma „Slovenski Gospodar“ mu je napravil mnogo bridkih ur. Ker odbor političnega društva ni odobral nastopa g. Založnika pri shodih v Slov. Bistrici in Poljčanah, je g. Založnik odložil mesto podpredsednika in odbornika. — Nova liberalna stranka se je tudi pri nas ustanovila ter obstoji samo iz treh članov; v kratkem skliče shod. Nace in Babijan priporočujeta „Narodni list“, ker bo le ta rešil naš narod. — Gostilna Petra Novaka v „Narodnem domu“ je dobra; sitno je samo, da ima malo duha po liberalni stranki, katerega razprostira „Narodni list“, ki visi na steni. Radovedni smo, kdo bo načelnik liberalne stranke v Slov. Bistrici, ali Vršič, ali Nace ali Babijan.

m Bohova. Vsled južnega vremena se je v daljavi, segajoči čez več posestev, zapazil led vp o-toku, ki teče skozi vas, ter zajezil vodo, da je preplavila dvorišče posestnice Matilde Valcl in se izlila v gospodarsko poslopje, kjer je napravila mnogo škode. Želeti bi bilo, da bi v takih slučajih skrbel občinski odbor tudi za blagor vsakega posestnika.

m Slovensko izobraževalno društvo pri Sv. Jakobu v Slov. gor. ima tale odbor: J. Rabuza, predsednik; M. Peklár, podpredsednik; J. Zmave, tajnik; J. Kapun, tajn. nam.; Martin Fras, blagajnik; Farazin Ivan, blag. nam.; Ferdo Bračko, knjižničar. Ker se društvo nima primernega prostora, pošiljali se bodo časopisi in knjige udom na dom. Le predavanja bodo po krčmah, dokler nam ne dovolijo takih prirediti v šolskih prostorih. Skušali bomo izvesti program, ki nam ga je začrtal g. dr. Krek v letošnjem koledarčku. Pred vsem rabimo knjig ali pa denarja. Duševnih zmožnosti je med našo mladino dovolj in tudi veliko navdušenja za društveno delovanje. Od svetne inteligence pa pričakujemo moralne opore, saj nas menda vse navdajajo ista stremjenja „Vse za narodov blagor! Čemu bi se torej cepili ob meji?! Bodimo dobri kristjani in načelnih nasprotij med nami ne bo! — Pa še nekaj! Pri nas leta neka čudna tica, ki v vsako mrcino svoj kljun porine. Zlasti po hišah in krog farne cerkve rada kokodače, kadar v „Stajercu“ kako jajce zleže! Pa mi bomo tej nemški tici kos! Zato ostani lepo v svojem guždu, da ti ne pristrižimo perutnic, ko agitiraš za „Stajerca.“

m Očka Raininger je šel v penzijo. Prav za prav to ni res, moral je iti. Predzadnje sredo so mu volilci v lastni občini pokazali, kako je on priljubljen. Zadelá ga je hujša usoda kakor šentjakobskega škofa. Na celi črti, v vseh treh razredih je propadel pri občinskih volitvah. Kdo bi si bil mislil! Špekuliral je na občinski stolec! Misli si je, zdaj imam imenitno gostilno, cesto sem dal napraviti z denarjem drugih, zdaj mi bodo ljudje denar nosili. Pa hudo

poskušali, — ali ljubi moj dopisnik, — mi smo računali in računali, pa smo prišli do zaključka:

1. da še vse eno stane pridelovanje za 1 met. stot krme najmanj 90 krajev, tudi tedaj, če ravnamo s travniki tako, kakor nas učijo najboljši veščaki,

2. da bi sama krma stala za dva vola na dan še najmanj 60 krajev in

3. da bi mi morali, — če bi sploh hoteli imeti plačano samo krmo, — prodati šletne vole za 1095 gld., ne pa za 442 gld., kakor jih po današnji ceni prodajamo.

Dopisnik! Vprašamo te, bi le ne bilo boljše, če bi ti sam potrkal na svoja prsa rekoč: Priznavam, da sem hotel kmete nafariati, pa se ne dajo.

Umno gospodarstvo ima pa še tudi druge slabe strani in se kmet tako dolgo ne bo mogel z raznimi novotarijami prijazniti, dokler ne bo zagotovljen, da se plačilo za njegov trud ne samo teoretično, ampak tudi praktično dokaže. Dosedaj sta se še vedno pregovora, „najprej živeti, potem še le modrovati“, in „boljše je držati nego iskati“, najboljša oba esla.

Da bi se na druga malenkostna dopisnikova očitavanja odgovarjal, bilo bi škoda za papir, — vendar pa moram zavrniti skrajno poniževalen nasvet, — češ, kmetje pomagajte si sami in ne kličite vedno poslance na pomoč!

Kako pa delajo drugi stanovi, ki so bolj izobraženi kot kmečki stan? Si drugi stanovi tudi sami pomagajo? Ne, kličejo tudi poslance na pomoč! Ali ni marsikateremu stanu kriv le običajen šport njegovim slabim gmotnim razmeram? Pa ne ozirajte se na to, — gredo nad poslance ter zahtevajo naj se jim plače zboljšajo, — naj se uvoz tujega blaga zabrani itd. — Tedaj so vsi poslanci brez ugovora na nogah, in prej ali slej ustrezajo raznim željam! Ali bi toraj mi kmetje ne smeli od naših poslancev tudi zahtevati, da uvoz tujega živine preprečijo, ali kako drugo ugodnost izposlušajo, vsled katere bi se cena pridelkov vsaj nekaj zvišala? Ne, tega ne smemo, ker vsi stanovi so zopet na nogah in kričijo, da ne bodo mogli živeti!

Vsem voditeljem Slovencev in tudi poslancem je dobro znano, da je rešitev kmečkega stanu le tedaj zagotovljena, če bo cena kmečkim pridelkom poskočila vsaj toliko, kar kmeta pridelovanje stane, vendar so še dosedaj okoli tega vprašanja vsi gospodje, razum dr. Korošca, hodili, kakor maček okoli vrele juhe, češ, to je nevarna reč, pridemo z drugimi stanovi navskriž! Priznavati moramo sicer, da se slovenski poslanci tudi za nas kmete potegujejo in nam pričujejo tu pa tam kako kost, češ, glodaj nekaj časa, da le boš tiho, ali resnici na ljubo moramo pa tudi povedati, da slovenski poslanci in sploh slovenski razumniki pri kmečkih vprašanjih ne kažejo tistega navdušenja in poguma, tiste odločnosti in vztrajnosti, kakor ga pri njih opažamo pri vprašanjih za drugo stanove. Kakor rečeno, edini poslanec dr. Korošec se je dosedaj krepko, neustrašeno in odločno potegoval za naše koristi.

Te vrstice, katere sem napisal, gotovo marsikateremu ne bodo ugajale, — pa nič se ne bojim, — če treba se še tudi drugokrat s katerim nezadovoljnjem pogovorim, ne oziraje se na desno ali levo. Prosim pa ob enem, naj „Slov. Gosp.“ kot kmečki list ravno tako rad objavlja moje mnenje, kakor bo mnenje mojega nasprotnika.

Kdo v Ljutomeru ruši slogo?

Nikakor ne smatram za svojo dolžnost, se priti pred sodnim stolom „Narodnega Lista“, ali pojasniti, morebiti celo opravičiti svoje postopanje v delokrogu „Bralnega društva za ljutomersko okolico“, vendar pa kot napaden in izživan odgovorim rad, da osvetlim, kar je temnega, da dopisniku javno povem, o čemur se zasebno noče pričati.

V božični številki (9.) „Narodnega Lista“ si je neki dopisnik stavil času primerno nalogo, rešiti preporo vprašanje: „Kdo v Ljutomeru ruši slogo?“ Kam pes tace moli, je iz članka razvidno, in v to se kot predsednik nepolitičnega „Bralnega društva“ ne vtikam, naj se oglase in govore tisti, ki so izživani. Da osvetli svoj tendenciozni člančič, ki se na vse mogoče strani nepoklicano ter neopravičeno vtika,

majhne razpoke in skozi te prihajajo pozneje druge bolezn (posebno gniloba) v zob.

III. Ustom sploh, še posebej pa zobem škodijo ostanke kislih jedij in pijač, ki se nabirajo v zlatih ali škrlatnih med zobmi. K takim jedem prištevamo vse one, ki jih napravljamo z jesihom, dalje kislino sadje in grozdje ter kislina vina. Govoril sem z nekim starim zdravnikom v Meranu, mestu na Tirolskem, kjer je po zimi prav mlo podnebje, kamor se hodijo ležiti na pljučih bolni ljudje in kjer zori v jeseni posebno slastno grozdje. Povedal mi je, da pridejo bolniki, ki preživijo tam par let, navadno skoro brez zoba nazaj, ker uživajo preveč grozdja. Druga jedila, kakor meso, sladkor (cuker), toličje itd. sama na sebi sicer niso kislina, pač pa začnejo kmalu gniti ter se prekrjati v organske kisline, če ležijo predolgo med zobmi. Zdaj vemo, ako govorijo ljudje o otrocih, da so si pokvarili s sladkorjem zobe; sladkor sam jim sicer ni škodil, pač pa kisline, ki so nastale v zobeh iz sladkorja.

Kako škodujejo kisline zobem? Prinesel sem s seboj star kravji zob ter ga polijem v tem kozarčku s solno kislino. Šumeti začne kislina in izmaka ter izpira iz zobovine apnene soli, o katerih smo govorili prej, da ostane le še klejevina. Po vsem tem, kar smo slišali, je treba zobe po vsaki jedi trebiti in izpirati; posebno se mora zgoditi to po večerji, ker drugače obležijo ostanke vso noč in začnejo gniti ter razpirati kisline. Večje kosce iztrebljamo z zobotrebnikom, razpravljenim iz kakega žilavega lesa ali iz gosjega peresa. Seveda je treba gosje pero vedno snažiti in stružiti, da se ne zaenese z njim kaka nesnaga med zobe. Kdor nima pri roki zobotrebника, ta si tudi lahko pomaga v silo s trdno nitjo, ki jo nekolikokrat potegne med zobmi semtertja. Manjše ostanke snažimo z zob z zobno ščetko (krtačico), z zobnimi praški ter z zobnimi ali ustnimi vodami.

(Konec prihodnjic.)

pod dopisnik „nekaj dejstev, kako se pri nas dela za slogo“. In čujte in strmite! Člankar, ki govori o političnem boju in o agitaciji pri volitvi v okrajni zastop, docela „logično“ (!) sklepa, da mora lopniti po odborovih sejah „Bralnega društva“. Gospod dopisnik, ne znate dobro rešiti svoje uloge! Kaj pa ima zgolj izobraževalno „Bralno društvo“, čegar delokrog je neizprosno kvovan v natančno po pravilih začrtane meje, kaj neki ima to društvo s politiko in slogo, oziroma z rušenjem sloge?! Po mnenju g. napadalca ruši društvo slogo s tem, da je „izbacilo“ „Domovino“. Takega očitavanja je zmožen tisti, ki ni bil pri obnem zboru in ni slišal razlogov zoper „Domovino“. List se je povečal in postal predrag. Večina udov, mladeničev in deklet, pa se ne peča z „vrhovno“ politiko, se ne zanimajo za trikrat izhajajočo „Domovino“, marveč čita raje dobre knjige. Kar je treba zvedeti novega, itak radoznalosti ustreza in nudi „Slovenski Gospodar“, ki stane le 4 K. En iztis „Domovine“ je društvo naročilo, in ta leži v bralni sobi na mizi.

Dopisnik je toli netakten in hoče smešiti predsednikovo pravico, da prvi dobiva društveno pošto v roko. Da, da, svoj čas si je nekdo drugi izključno, a neopravičeno prilastoval to pravico! To pravico nazivlje dopisnik „strogi sodni stol predsednikov“. Kako ljubeznivo! „In še-le po dolgem času (!) ali pa celo sploh ne (!!) pride „Domovina“ društvenikom v roke.“ O resnicoljubnosti tega, mene tako stvarno grajočega napadalca je prepričan vsakdo, ki redno zahaja v bralno sobo. „Domovina“ je v bralni sobi vedno na razpolago, a za njo se briga malokdo. Saj pa tudi „Domovina“ prinaša toliko in tako zanimivih člankov iz Ljutomer! „Nedolžna Domovina“ tako vzdihuje člankar bolešno. Oh, saj smo o tem vsi prepričani (!) Oh ti nedolžna „Domovina“, ti čista Suzana na vrta časnikarstva! Blagor ti, v Ljutomeru je vstal modri Danijel, ki bo zoper nas krivičnike neustrašeno zagovarjal tvojo nedolžnost!

Ampak čujte še strašnejše reči! Naše odborove seje rušijo slogo v Ljutomeru. Nas sedem možakarjev (2 kaplana, 1 učitelj, 3 posestniki in 1 mladenič) se zbere k odborovi seji in, o gorje! mi razrušimo slogo! To je vendar nečuvstvo zlodejstvo! Predlogu g. učitelja Zacherla, da se naj „na njegovo odgovornost“ naroči 1 iztis „Novi slovenski štajerci“, sem ugovarjal, ker je ta predlog v nasprotju z § 2. društvenih pravil, ki zahteva čitanje časopisov in knjig, pisanih na katoliški podlagi, a „Novi slov. štajerci“ še doslej niti z besedico ni povdarjal, da ne rečem zagovarjal katoliškega stališča, pač pa so ob času katoliškega shoda nekamo razglašeno pele njegove strune. Dokler list ne pokaže katoliškega lica, dokler je vsaj brezbarven, ga izključujemo pravila, ne predsednik. — V našem društvu „so zastopani vsi kranjski duhovniški (ali ne upate reči „klerikalni“) listi; a prostora ne najde niti eden štajerski naroden list“, tako se dopisnik jezi dalje. S tem kaže, da so mu razmere našega društva popolnoma neznane, ali pa smo prisiljeni misliti, da napada iz hudobije. Kot predsednik ga pozovem, da navede imenoma vse tiste kranjske duhovniške liste! — V skrajno osebni napad je za redel dopisnik, ko mi predbaciva, da sem „razkačen zbežal iz zborovalnice“. Gosp. Zacherl, pri svoji „moški molčljivosti“ vendar niste izdali tajnosti, da ste me žalili pri seji!? Sicer pa, ali si naj v Ljutomeru začnemo očitati razkačenost? Gospoda moja, le roko na srce! Ko bi jaz začel vlačiti izza kulis in javno razkrivati, kako smešno razkačeni so že bili naši gospodje in to še zaradi prav neznahtnih malenkosti bodisi pri tajnih sejah „narodnih“ društev, bodisi pri javnih prireditvah, ali bi to bilo mene, moža vredno počenjanje in ali se ne bi vsi opravičeno vzdignili in me s krutim loparjem pobili na tla?! Možje, zdaj pa sodite sami, kako kulturno delo vrši dopisnik iz vaših vrst s tem, da predsedniku „Bralnega društva“ vsakdanje vznemirjanje javno predbaciva kot razkačenost! Res zavidanja vredne zasluge! Sicer pa je moje mnenje, da se mož poštenjak ne da voliti v odbor društva, s čigar pravili se docela ne strinja. Kateri predsednik bo tako nemoder, da bo trpel ogenj pod lastno streho? Žalostno je, če mora braniti pravila celo zoper kakega odbornika!

„Neznatne“ se zdijo dopisniku igre okoliškega bralnega društva! Naj pa bo! Toda mi nismo društvo vseučit-

liščnikov! Mi vzgojujemo ljudstvo. Mladenič, ki orje, in deklica, ki žanje, nastopata na odru in nemara nastopata lepo. „Salonske“ šale pijanega Ježa, njegovo ostudno razgaljenost, otročje veselje nad streljanjem, vse to in drugo vam privoščimo radi, če s tem storite več za narod kakor mi! — In k sklepu še eno besedo. „Bralno društvo“ je doslej delovalo vedno mirno, a to tiho delovanje se je gibalo in širilo kakor kvas blagodejno. Nikogar ni napadalo in napadov tudi ni pričakovalo. Bilo pa je to društvo doslej vedno prezirano, če so takozvana „narodna“ društva kaj prirejala. Smatralo se je za zakonito, ki naj hira poleg drugih društev, ali pa sploh preneha. Društvo je že itak prebolelo strašno krizo, (ali vam naj razložim žalostno kroniko iz l. 1901. in 1902.?) zdaj pa se je povzdignilo, tako da po obsegu svojega delokroga nadkriljuje ostala ljutomerska narodna društva. Da trdim resnico, bo pričal prihodnji občni zbor. Zato pa je nevoščljivost dosedanje „fino ignoriranje“ prevrgla v „grdo napadanje“.

Jan. Ev. Kociper, t. č. predsednik.

Politični ogled.

— Državni zbor je večeraj dne 9. jan. začel posvetovanje, katero boče trpelo do 30. januarja. Potem pa se državni zbor razpusti in se razpišejo nove volitve. Vlada bi rada, da bi poslanska zbornica dovolila njen predlog, s katerim določuje število članov v gosposki zbornici, ker gosposka zbornica noče voline reforme v tretjem čitanju sprejeti, dokler se omenjeni predlog ne sprejme v poslanski zbornici.

— Liberalna stranka na Kranjskem se je razdelila v dva tabora: stari in mladi. Mladi imenujejo „stare“ lenuhe, ki so zakrivali s svojo nedelavnostjo, da je liberalna stranka propadla. Stari pa odgovarjajo mladim liberalcem, da z neslogo, ki je delajo v stranki, tirajo liberalno stranko v pogubo.

— Kaj bo z davki. Leta 1909 se bo vršila v Avstriji revizija (pregled in popravek) vsega direktnega obdajanja. V finančnem ministertvu se bodo kmalu vršile posvetovanja zaradi te revizije. Dobro bi bilo, da tdi kmetje postavijo in razglasijo svoje zahteve.

— Zakon o varstvu delavcev na domu. Trgovinsko ministertvo je izdalo zakonski načrt o varstvu onih delavcev, ki delajo doma. Novi zakon se ozira posebno na ene delavce, ki delajo na svojem domu za konfekcijska podjetja, trgovine z obleko, obuvalom in perilom. Take vrste delavci do sedaj ne uživajo ugodnosti, katere delavcu dajejo razni zakoni za obrambo dela, ter je v tem smislu že skrajna potreba temeljite spremembe.

— Povišanje števila vojaških novincev. Vojno ministertvo namerava pozvati ogrsko honvedsko ministertvo, naj ogrskemu državnemu zboru predloži zakon o povišanju števila vojaških novincev za 21.000 mož. Vojno ministertvo utemeljuje predlogo zgolj z vojaškega stališča; seveda Ogrji zvišanja vojaških novincev ne bodo dovolili brez narodnih pridobitev. Tudi avstrijski državni zbor se bo še pred razpustom bavil s to predlogo, ki pa bo končno rešena še le tedaj, ko bodo na Ogrskem premagane vse težkoče.

— Na italijansko mejo. Prej je Avstrija večino svojega vojaštva pošljala proti ruski meji, sedaj ga nastavlja proti italijanski meji. Poroča se zopet, da bo poveljstvo 8. pehotne divizije spomladi prestavljeno v Trident.

— Srbija in Bolgarija. Razmerje med Srbijo in Bolgarijo je postalo skrajno napeto, tako da se govori že o vojni ter da je začela sumljiva agitacija proti kralju Petru; govori se o zaroti. Tako poročajo listi. Če je le vse res!

— Francija. Vsa semenišča, kjer se vzgajajo duhovniki, so zaprta in oropana. Brezverski župani zabranjujejo bogoslužje. Dne 15. t. m. imajo vsi francoski škofje shod, da se posvetujejo o položaju. Ker so škofom vzeli njihova stanovanja, je bilo težko dobiti primernega prostora za shod. Končno so našli primerno dvorano v gradu Muette v Bois de Boulogne, ki ga je lastnik grof Franqueville dal na razpolago nadškofu pariškemu.

Solze.

Iz českega.

Pri gorovju Horeb je stala skala, in daleč na okrog se je razprostirala suha, obožna, revna puščava. Semkaj je prišel odposlanec božji, Mojzes, in na povelje Gospodovo je udaril s palico ob skalo. In naenkrat je iz nje priteklo vrelec oživljajoče vode, in ta je tekla in šumljala po puščavi; in glej, poleg njega je v kratkem začela rasti zelena trava, puščava je bila polna rožic in v nekoliko letih so pri skali kviško molele senčnate palme, ki so potnika vabile k miru in pokoju.

Včasih pade na naše srce teža žalosti in tuge kakor velika skala, in zdi se nam, da bode vse naše prihodnje življenje le žalostna, strašna, revna puščava brez veselja, brez tolažbe, brez miru.

Marsikateri človek, ki se ni navadil povzdignovat svojih očij navzgor, v takšnih časih obupa in misli, da se te puščave iznebi, če skoči v hladne valove globoke reke ali na drug način pretrga nit svojega življenja. Pa nesrečnež pride le še v strašnejšo puščavo, katera nima nobenih mej, in je našim telesnim očem sedaj prikrita z nepredornim zagrijalom.

Blagor pa tistemu, ki v takšnih urah velike tuge in žalosti gleda navzgor, odkoder vsem žalostnim prihaja tolažba: njega se dotakne ljubezen božja kakor s čudodelno palico in iz težke skale, ki leži na njegovem srecu, priteče okrepčajoči vrelec, pritečejo zdravilne solze, solze tolažbe. In otožna puščava, ki se je v njegovem srecu razprostirala, v novič ozeleni z novo nado, cvetlice veselja, katerih ni več pričakoval, zopet začeto, in palma pokoja in miru raste nad njim.

Zato: blagoslovljene bodite solze in nihče, niti mož, se jih ne sramuj! Jaz vsaj sem jih že večkrat blagoslavljaj, kakor vam kaže sledeča dogodba:

V temni ječi je bil zaprt mož, obsojen na smrt. V svojih mladih letih je bil veselje in ponos cele svoje družine, vsak je občudoval njegovo bistroumnost in njegove zmožnosti. Ali ravno ti izvanredni duševni darovi so mu bili v pogubo.

Stariši so ga poslali v šole. Učenje mu je šlo gladko in zato se je udal lenobi, in ko je vzrastel, hodil je le po stranskih potih pregrehe. Rudečica nedolžnosti je kmalo izginila raz njegov obraz, in ker ni maral poslušati svojih učiteljev, izključili so ga iz vseh šol. Očeta je to tako pretreslo, da je sina prokel in v kratkem času vsled silne žalosti umrl.

Mati sina ni proklinjala, jokala je samo in molila za njega.

Sin se je potepal po svetu, padal je vedno globlje in globlje in si preskrboval sredstva za svoje razuzdano življenje kjer in kako je mogel: z goljufljo, tatvino, in celo z ropom; vse je pa tako previdno izvršil, da ga dolgo niso mogli zasačiti.

Slednjič je vendar prišel v roke pravice in bil je obsojen na smrt.

Sedel je v ječi še mlad in že so ležale vse nade pred njegovimi nogami zlomljene in v kratkem je imelo biti zlomljeno tudi njegovo mlado življenje. Bil je cele dni in noči zamišljen, malo je jedel in nič spal.

Njegovi sorodniki so se ga sramovali in ga ni hotel nobeden obiskati. Edina, ki bi rada k njemu hitela, njegova mati, je ležala na smrtni postelji od težke bolezni in žalosti potrt.

Prišel je k njemu duhovnik in ga nagovarjal, naj se pred svojo smrtjo spravi z Bogom. Obsojenec mu niti odgovoril ni, samo trmasto je pokazal na vrata.

Duhovnik je prišel drugokrat, tretjokrat, poslal k njemu druge duhovnike, da bi poskusili s svojo zgovornostjo nesrečneža omehčati.